

Budapest,
1943.
jan. 26.

V. évf.
4. sz.

Egyes
szám ára:
70 fill.

M A G Y A R F I L M

SZERKESZTI
D. MATOLAY
K. GÉZA

Játsszák:
NEMZETI APOLLO
ÁTRIUM
SZITTYA

Jelenet az
Emberék a havason
c. filmből

Forgalombahozza:
HUNNIA

Az új német
produkciónak
csúcsfilmje
a TERRA
alkotása:

ROMBADÖLT ÁLMOK

HEINRICH GEORGE parádés alakításával

Pazar kiállítású filmremek!
Monumentális tömegjelenetek!

További szereplők:

O L G A
TSCHECHOWA
THEODORLOOS
MILA KOPP

Forgalomba hozza:

Filmipari és Film-
kereskedelmi Rt.

IV., Kossuth Lajos-utca 13
Telefon: 183-858

MAGYAR film

SZERKESZTI: *Matolay K. József*

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Telefon: 420-796. Postatakarékpénztári csekkasz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

V. ÉVFOLYAM 4. SZÁM — MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN — BUDAPEST, 1943. JANUÁR HÓ 26

A SZAKMAI KÖZVÉLEMÉNYRŐL

Írta: ERDÉLYI ISTVÁN DR.

Hosszabb idő óta foglalkoztat a gondolat, hogy a film és movizsákma élete az utóbbi években hiányos. A gyártók, a kölcsonzók és a movizsók közül *legfeljebb szűkebb csoportok tartanak fenn egymással társadalmi érintkezést és cserélik ki gondolataikat, de hiányzik az az összefogó erő és főleg az a kellemes központi hely, vagy otthon, ahol a filmszakma egészen jól érezné magát, rendszeresen felkeresné és a szakma minden rétege egymással találkozhatna. Ha mindehhez a hiányossághoz még hozzászámítjuk azt is, hogy a szakma három ágazatának jóformán egyetlen szaklapja van, amelyik — lévén többrendbeli hivatalos jellegű lap — nem is igen foglalkozhat a napról-napra felmerülő kérdésekkel, amely kérdések jó, vagy rossz megoldásából, továbbfejlesztéséből a szakma későbbi jövő képe alakul ki; akkor mindannyian elismerhetjük, hogy a szépen fejlődő magyar filmszakma belső életének kialakítása körül súlyos hiányosságok vannak.*

Szaklapunkról szólva, mindannyiunknak be kell ismernünk, akik a szakma régi munkásai vagyunk, hogy többrendbeli mulasztás terheli a lelkünket. Én magam mindenkor tapasztaltam, hogy a *»Magyar Film« szerkesztői, vezetői készségesen adnak helyt a szakma bármely ágából származó bármiféle közérdekű cikkeknek, hozzászólásnak, vagy akár csak valamilyen gondolat felvetésének is. Azt is tapasztaltam, hogy e lap irányítói sokszor ösztönöznek bennünket arra, hogy fontos kérdéseinkkel a lap hasábjain keresztül forduljunk a szakmai nyilvánossághoz. Részben tehát bennünk van a hiba, ha a társadalmi klubot különben is nél-*

külöző filmszakma fontos kérdéseiben való állásfoglalásunk kialakítása nem egységes szempontok szerint történik. A szakmai élet hiányosságai következtében nem úgy alakul ki ez a szakmai közvélemény, ahogy helyes lenne; nem szakmai érdekes csoportok irányító vezetőinek megvilágítása után és mindenféle érdek és szempont tárgyilagos figyelembevételével.

Meggyőződésem, hogy szakmánk hatósági vezetői valóban nagy jó-

indulattal foglalkoznak szakmánk ügyeivel és valóban sok mindent elkövetnek annak érdekében, hogy nehézségeinken segítsenek, s különböző tilalmazó rendszabályaikkal a kelleténél jobban meg ne zavarják a szakmai életet. Épp ezért hiszem, hogy *ugyancsak az egységes filmszakmai közvélemény hiánya az oka annak, ha hatóságaink a szakma egyes kérdéseit egyoldalúan látják és esetleg hibásan, vagy feleslegesen intézkednek.*

Társadalmi klubot, filmotthont kell teremtenünk

Tapasztalatból tudom, hogy szaklapunkat, a *»Magyar Film«-et illetéseink rendszeresen kézhez kapják és azt áttanulmányozzák. Ha tehát egyes szakmai kérdéseknél nem érvényesül eléggé a filmszakmai szempont, úgy annak részben oka az is, hogy szakembereink elmulasztották a különböző kérdéseknek a szaklapban való megfelelő és helyes megvilágítását, kifejtését. Ugyanígy személyes tapasztalatból tudom, hogy filmhatóságaink illetékesei szívesen tartanak fenn társadalmi érintkezést is a szakmánk irányítóival és tagjaival, ha arra megfelelő hely, vagy környezet lenne. Lehetetlen állapot az, hogy egy olyan fontos, nagy létszámú és túlnyomórésztben intellektuelltől álló szakma, mint amilyen a miénk, évek hosszú sora óta ne tudjon magának egy megfelelő társadalmi klubot teremteni, ne legyen székháza, egy szalonja, egy otthona. Képtelen helyzet, hogy szakmánknak egyes kisebb csoportjai egyik budapesti kávéházból a másikba vándoroljanak és társadalmi érintkezésük a megszokott néhány délutáni rómi-parlin kívül semmi másra ne terjed-*

jen ki. Nincs hely ez országban, ahol a filmgyártás legkülönbözőbb fontos munkaköreit tanítanák; hiányzik a filmakadémia, hiányzik az operatőr, kötő, felvételvezetői stb. tanfolyam és mindezek tetejébe még csak egyetlen helyiség sincs, ahol a tapasztaltabb, az idősebb generáció a fiatalabb utánpótlással rendszeresen találkozhatna, szakmai kérdéseit megvitathá, egymás tapasztalatait kieserélhetné, ahol a fiatalabbak tudásukat kiegészíthetnék. Nincs hely, ahol a szakma különböző ágai egymásközötti valóságos vagy vélt érdekellentéteiket barátságosan kibeszélhetnék, egymás gondjait a másikkal megértetnék. Épp ezért valóban minden lelkiismeretes szakmai vezetőnek be kell látnia, hogy *egyik legsürgősebb feladatunk egy ilyen filmotthonnak megteremtése.*

En tehát ezennel segítségül hívom szakmánk összes vezetőit, irányító tényezőit és felkérem őket, hogy *tegyenek meg mindent egy ilyen társadalmi klub, vagy otthon létrehozatala érdekében, mert a magyar film továbbfejlesztéséhez, a magyar filmszakma barátságos légkörének megteremtéséhez, a szak-*

mai irányítóinak megfelelő tájékoztatásához, a szakmai tudás fejlesztéséhez egy ilyen film-otthon megteremtése elengedhetetlen előfeltétele.

A filmszaklap szellemi támogatása

De ugyanígy sok mulasztást kell jóvátennünk szaklapunk, vagy ha úgy tetszik, szaklapjaink szellemi támogatása terén is. Szakmai vezetőinknek be kell látniuk, hogy nem elegendő, ha a különböző kérdésekről vallott nézeteiket, vagy meggyőződésüket a maguk, rendszerint igen szűk üzleti, vagy baráti körükben ismertetik, ehelyett okvetlenül szükséges, hogy legalább fontosabb kérdésben vallott nézeteiket, felfogásukat tegyék szakmai közkinccsé.

Adjanak módot arra, hogy fontos kérdésekről vallott felfogásukat, hasznos ötleteiket a szakma egyeteme és jószándékú hatóságai, vezetői is megismerjék. Irjanak tehát cikkeket és azokat tegyék közzé a többiek okulására.

Jómagam régebben igen szorgalmas voltam e téren és valóban tapasztaltam, hogy igénytelen cikkeim mindig megfelelő visszhangra találtak úgy a szakmában, mint hatóságainknál. *Hosszú idő óta tervezek egy olyan cikksorozatot, amelyik a fontosság sorrendjében tárgyalná a szakma főbb kérdéseit.* Teljes nyíltsággal kívánok rámutatni a szakma hibás jelenségeinek minden okára és javaslatokat kívánok tenni az orvoslásra nézve. Több, mint másfél éve gyűlt össze az anyag, nem nagy, 20 cikkre való, de mindeddig a legjobb szándék mellett sem jutottam hozzá, hogy az anyag feidolgozásához hozzákezdjek. Akik munkámat az utóbbi időben kissé figyelemmel kísérték; tudják, hogy olyan erős iramú munkát vegeztem a gyári és kölcsönző vállalatomban, valamint az OMME titkári székében, hogy e mellett tényleg nem vállalkozhattam egy hosszú cikksorozat elkészítésére. Most azonban úgy látom, mintha valamivel kevesebb lenne az időbeli elfoglaltságom és ezért elhatároztam, hogy a jó példaadást meg fogom kezdeni.

Matolay főszerkesztő úrnak, kedves barátomnak ugyanis megígértem, hogy újév után számíthat hetenként egy-egy nehéz cikkre; most pedig ezt az ígéretemet a szakma nyilvánossága előtt ezennel megerősítem (már csak azért is, hogy meg ne gondolhassam!).

Tehát a beígért cikksorozat közlését a lap legközelebbi számában el is kezdem. Ennek a mai cikknek pedig egyetlen célja, hogy a szakma tagjainak figyelmét ráirányítsam a szakmai közvélemény kialakításának fontosságára és az e

Mindannyian súlyosan vétkezünk, akik a mai állapotokat változatlanul tűrjük és nem teszünk meg mindent azok megváltoztatására.

téren fennálló hiányosságokra. Kell, hogy szakmánk minden tagja átérezze a kérdés nagy horderejét és, hogy munkájával, vagy anyagi hozzájárulásával segítse a kérdést gyors és kedvező megoldáshoz. Jöjjön a megújuló szellemű új *Film-Otthon*, ahová a szakma minden ágának szellemi munkásai nehéz munkájuk után összegyűlhetnek és kellemes környezetben pihenhetik ki fáradalmaikat, beszélgethetik ki gondolataikat, cserélhetik ki gondolataikat. Ahol a szakmai tudást és tapasztalatot az idősebb átadhatja a fiatalabbnak, ahol új gondolatok születnek és alakulnak ki, ahol a szakma és magyar film ügyének előbbrevitele kerül napról-napra megvitatásra, ahol a fiatalok lendületét az öregebbek tapasztalata irányítja; ahol a szakma tagjai megismerkedhetnek egymással és vezetőikkel, ahol a hatósági vezetőink felkereshetnek bennünket és közelebről ismerhetik meg bajainkat. *Ahová elvihetjük külföldi vendégeinket; ahol mindenki számára lehetővé tesszük, hogy bajában illetékesektől kérhessen tanácsot és segítséget.* Jöjjön ez az Otthon, mert mindannyiunknak és a magyar filmszakma további egészséges fejlődésének mérhetetlenül nagy szüksége van rá.

Addig pedig, amíg ez létre nem jön, foglalkozzunk a fontos kérdéssel szaklapjainkban olyan kötelességtudással és felelősségérzéssel, amilyent a rendkívül súlyos idők mindnyájunktól feltétlenül megkövetelnek!

A Filmkamara felhívása a tagdíj befizetésére

Ismételten felhívjuk mindazokat a tagokat, akik tagsági díj fizetési kötelezettségüknek mindezeideig eleget nem tettek, hogy a tagsági díj tartozásukat mielőbb, külön felszólítás bevárása nélkül rendezni szíveskedjenek.

A legkisebb évi tagdíj, mely a szerződésben, vagy alkalmaztatásban nem levő tagokra is kötelező, évi 10 pengő (azaz havi 1.50 pengő).

Mindazok a kamarai tagok, akik az év folyamán, ha ideiglenes alkalmaztatásban voltak is, de legkisebb évi tagsági díjat tagdíjbefizetéseikkel még el nem érték, tagdíjukat, legkevesebb 10 pengőt kitevő összeg erejéig kiegészíteni tartoznak.

A tagdíjak befizetésével kapcsolatban felhívjuk a tagok figyelmét a 6090—1938. M. E. sz. kamarai rendelet 38. §-ára, mely szerint »az a kamarai tag, aki a naptári év végéig esedékessé vált kamarai tagsági díját nem fizeti meg, az esedékesség évét követő évben a kamara önkormányzatában nem vehet részt. A tagok névjegyzékéből törölni kell azt a kamarai tagot, aki az előző évi esedékes kamarai tagsági díját a következő évben sem fizeti meg.«

Tagdíjat befizetni a Kamara pénztáránál minden hétköznap d. e. 10-től fél 2 óráig lehet.

A tagdíjbefizetés pénzesutalvány, vagy csekkbefizetés útján is végezhető, de a postai kézbesítés, illetve a Postatakarék-pénztár által felszámított kezelési díjat (10 fillér) az átutalt összeggel együtt be kell fizetni.

Csekk útján történő átutalások a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület — Budapest, 9836. sz. csekkszámára lehet befizetni.

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara mély fájdalommal jelenti, hogy a szovjet elleni háborúban és ezt megelőzően is a visszatasolt országrészekre való bevonulások alkalmával mint a tábori színház vezetője, rendkívüli érdemeket szerzett

vitéz TOLNAY ANDOR

színigazgató,
az Országos Színészegyesület Nyugdíjintézetének tanácsosa,
a legmagasabb kormányzói elismerés, a nagy, kis ezüst és bronz vitézségi érem,
Károly-csapatkereszt, négypántos sebesülési háborús emlékérem
és az erdélyi bevonulási emlékérem tulajdonosa

kötelesség teljesítése közben, útban hazafelé, Lavocsnán, folyó hó 18-án este szívszélhűdés következtében váratlanul elhunyt.

Temetése folyó hó 25-én délután 3 órakor volt a református egyház szertartása szerint a Kerepesi temető halottasházából, a székesfőváros által adományozott díszsírhelyre.

Budapest, 1943. január 21.

Önfeláldozó kötelességteljesítése örök példaképen marad előttünk.

Hazaérkezett a Tábori Színház

Elmult két hónapja annak, amikor a Keleti-pályaudvar fedett csarnoka alól egy hosszú katonavonaton elindult a 25 tagú Tábori Színház a távoli orosz földön hazánkért, a nyugati civilizációért és az új Európáért harcoló magyar véreink közt. A Tábori Színház tagjai, számos legelső vonalbeli művészeink és művésznőink mellett, több segédzínész és artista is volt. Az első csoport után egy kisebb számú pótcsoport is kiment a frontra, úgyhogy a magyar arcvonal minden szakaszának jutott a »társulat«-ból.

A két hónap elmúltával a Tábori Színház most hazajött. Ugyancsak a Keleti-pályaudvar egyik külső sáncpárjára futott be január 19-én a szabadságos vonattal a Tábori Színház hosszú Pullmann-kocsija

„Egyedülálló élmények sorozatát éltük át”

A hozzátartozók, kedves ismerősök és a hódolók gyűrűjétől alig tudunk hozzáférni a kocsiján legráló művészeinkhez, hogy a visszaérkezés forró pillanataiban a Magyar Film részére pár-szavas intervjút kapjunk.

Az üdvözlések után az első mondatok természetesen vitéz Tolnay Andor tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála körül forognak. *Hogy történt? Mikor? Milyen körülmények között?*

— Lavocsne határállomásra érkezésünk napján — meséli szomorú szemekkel Kiss Manyi — este az ottani tiszt

Mindenütt ott volt a Tábori Színház

Odaérünk a pályaudvar kijáratához. Taxi azonban nehéz kapni, így frontszíne

étkezdében vacsoráztunk. A legjobb hangulatban elköltött vacsora alatt sok szó esett a hazaérkezésről. Mindnyájan, bármennyire is felejthetetlen volt az útunk, azért nagyon vágyakoztunk az otthon után. Vitéz Tolnay Andor vacsora után felállott az asztaltól és kifelé igyekezett a szobából. Amikor az ajtón kilépett, gyengén felkiáltott: *»Jaj de rosszul vagyok!«* és a következő pillanatban összeesett. Sajnos, segíteni már nem lehetett rajta, mert szívszélhűtésben pillanatok alatt meghalt.

Ezután a »turné«-ról érdeklődünk Kiss Manyitól.

Mialatt fürge szemekkel ellenőrizi a hordárt, a csomagjaival megy a kijárat felé, a Tábori Színház üdvöskéje áradozva beszél a fronton töltött hetekről.

— Hirtelenjében csak annyit mondhatok, hogy olyan egyedülálló élmények sorozatát éltük keresztül az arcvonal mögötti területen, valamint a legelső vonalban küzdő katonáinknál, hogy az így egy lélekzétvétere nem is tudom elmondani. Csodálatos út volt. Azt a meleg szeretetet, amelyben hős honvédeink a Tábori Színház valamennyi tagját részesítették, szóval nem is lehet kifejezni. Valóságos dédelgettek bennünket és egy-egy helyről nem is akartak elengedni. Igaz, — teszi hozzá hamiskásan hunyorítva szemével Kiss Manyi —, hogy soha életemben nem játszottam szívesebben színpadon vagy filmen, mint most ott kinn, honvédeink előtt.

szeink egy ideig várni kénytelenek, amíg a gépkocsik újra fordulnak.

Dayka Margit frontélményei felől a következőket mondja:

— Gondolhatja, hogy ha egy férfi életében ezernyi újszerűséget hoz a frontszolgálat, mennyivel többel jelent és több lelki reakciót vált ki az egy nőnél.

— Az oroszok kellemetlenkedtek néha? Éltek át légitámadást is?

Dayka Margit pár másodpercig mintha gondolkozna a felelet előtt. Majd sokat sejtetően mondja:

— *Nem is lenne igazi Tábori Színház, ha száz százalékig belé nem kóstoltunk volna a frontéletbe.*

Kertész Dezső prémes bundájában úgy hat, mintha nem is két és félezer kilométer távolságból, a véres harcmezők közelségéből, jött volna meg, hanem valahonnan egy jó magyar vidéki kúriáról, mert inkább nézné az ember valami gazdag földbirtokosnak, mint Tábori Színház fronttagjának.

Tőle kérdezzük meg, hogy hol jártak, a frontot járt ember előtt milyen ismerős helyeken játszottak.

Kertész Dezső több olyan helységnevet sorol fel, amelyről megtudjuk, hogy a Tábori Színházal csak a Don befagyott vize választotta el a vörös hordától.

— Hála Istennek, hogy kint lehettem azok között, akik a legtöbbet áldozták a hazáért. Mindnyájan egészségesek vagyunk, eltekintve kisebb meghűlésektől, ami azonban ilyen hosszú útazás alatt rendszertlenül jár az elkerülhetetlen fáradtságérzettel. *Kint a fronton hatalmas távolságokat jártunk be, a fáradtságot alig éreztük, most azonban alig várom, hogy otthon legyek.*

Az est teljes súlyával borul rá a fővárosra, amikor az utolsó frontszínezt is hazafelé röpíti a gépkocsi. Megérdemlik a pihenőt Tábori Színházunk hazatért művészei, akik a frontéletből adódó mindenféle körülmények között is igazi magyar hősiességgel teljesítették a rájuk bízott feladatot. Mindenütt ott voltak, ahol a honvéd őrségben áll vagy ahol véres fővel küzd a szebb jövőért.

— cs —

Régi

hangosberendezését csakis

hangadó részekre

érdemes kicserélni

adapter

erősítő

hangszóró

mindig

Zeiss Ikon

legyen

3 JELSZÓ:

Zeiss Ikon

napfény vetítés

Zeiss Ikon

természetes hang

TORNADO

áramtakarék üzem

Magyarországi egyed-
árusító:

OLÁH
GYÖRGY

gépészmérnök

Budapest

VIII. Röck Szilárd-u. 20

Telefon: 349-933

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA:

ÁTRIUM	Emberk a havason	I. 29-től	Hunnia
CORVIN	Polon az éjszakában	I. 29-től	Budapest
DEÁK	Katy	XII. 17-től	Objectiv
FORUM	Láthatatlan bilincs	I. 14-től	Esperia
KASZINO	Katy	XII. 17-től	Objectiv
KORZÓ	Bengázi	I. 12-től	Esperia
NEMZETI APOLLO	Emberk a havason	I. 29-től	Hunnia
OMNIA	Vörös vihar	I. 29-től	Palatinus
RADIUS	Hegyek leánya	I. 14-től	Délibáb
SCALA	Egy szív megáll	XII. 22-től	Hausz
SZITTYA	Emberk a havason	I. 29-től	Hunnia
URANIA	Rembrant	I. 14-től	UFA

A magyar filmgyártás mult évi gondjai és jövő évi kívánságai

Írta: MATOLAY GÉZA DR.

IV.

Több hozzászólás érkezett be a most közlés alatt levő cikksorozatomhoz. Tekintettel arra, hogy még két-három folytatásban kívánok foglalkozni a magyar filmgyártás gondjaival és kívánságaival — amelyeket szívesen fogadok — csak a cikksorozatok befejezése után adok helyet.

A filmek gyártási költségeinek, az igénybevett hitelek kamatterheinek, kölcsönzési kiadásainak s egyéb kiadásainak felsorolása után a bevételi lehetőségeket is nézzük meg futólag.

Magyarországon kerek számban ma 750 mozi van. Ezek közül azonban van egész sereg, amely hetenként csak egyszer, vagy kétszer játszik. Ezek a kis mozik a magyar film szempontjából nem jelentenek komoly bevételi lehetőséget. A legtöbb ilyen vidéki mozinak nem szívesen kölcsönöznek ma filmet, mert rendszerint *többet ront a kópián, mint amennyi kölcsöndíjat fizet.* A mai nyersanyaghiány mellett nagyon meggondolandó, hogy melyik kismozinak érdemes kiadni kópiát.

A film kihasználása szempontjából tulajdonképpen a budapesti 80 és a vidékiek közül körülbelül 200 mozi az, amely komolyan számít. A magyar filmgyártás tehát erre a mintegy háromszáz mozira van építve. És ez a filmgyártás állami támogatás nélkül dolgozik és él.

Hogy ez milyen nagy dolgot, azt akkor láthatjuk, ha összehasonlítást teszünk más országokkal. Németországban kerekén 8000 filmszínház van, Olaszországban 5000 és ezekben az államokban hatalmas összegű támogatást kapnak a gyártók a propaganda minisztériumon keresztül.

De talán szükségtelen ezekre a baráti nagyhatalmakra hivatkozni összehasonlításként. Itt van a 25 millió lakost számláló Spanyolország, amely 3500 mozival rendelkezik, azután a hat és félmillió lakosú Svédország, amely 2500 filmszínházzal dicsekszik és meghozza talán egész Európában a legmagasabb helyárakat a svéd mozikban vannak. Ilyen országokban jóval könnyebb dolga van a filmgyártónak, különö-

Miért fontos a külföldi filmek nyersanyaga?

Most, hogy film-nyersanyagban hiány van, hallottunk már olyan véleményyt is, hogy a külföldi filmek ne kapjanak nyersanyagot. Ennek a véleménynek helytelenségét legjobban mutatja az a körülmény, hogy a *filmvállalatok jövedelmének nagyobbik és biztonságosabb felét a külföldi filmek bevételei adják.* A külföldi filmekkel való kereskedelem tehát táplálója a magyar filmgyártásnak, ezért ennek lehetőségét elvenni nem szabad.

Nem egy olyan filmvállalatról tudunk, amely a magyar filmek gyártására komoly összeget fizetett rá és a teljes összeomlás szélén állt, amikor egyetlen külföldi filmmel elérte nagy bevétele, vagy több külföldi filmmel elérte kisebb, de biztos jöve-

A filmvállalatok túlszaporodása nem egészséges

Mostanában, amikor bizonyos konjunktúra mutatkozik a gyártás és kölcsönzés terén, egyre-másra alakulnak, vagy alakulni készülnek új cégek. Ez a folyamat bizonyos aggodalmat kelt, mert *nem indokolt és nem egészséges.* A meglevő műtermek nem adnak lehetőséget még nagyobb-

sen, ha még állami támogatást is kap.

Le kell ezeket a tényeket szögezni, mert Magyarországon igen tévesen ítélik meg a filmgyártókat. Ugy beszélnek róluk, mint akik vagyontakat keresnek minden filmen, holott a valóság egészen más. A magyar filmgyártó csak egészen kivételes esetben kereshet komolyabb összeget saját filmjével, megélhetését és üzemének biztosítását tulajdonképpen a külföldi filmek adják.

delmei teljesen talpra állították és ma a külföldi filmek jövedelméből *ismét többet tudnak reszkírozni» magyar gyártási célra.* A magyar vállalatok és az egész filmgyártás léte függ tehát attól, hogy a külföldi filmek forgalmazásához szükséges nyersanyag biztosítva legyen.

Nem azt jelenti ez, hogy a külföldi filmek forgalmazása nélkül megállna a magyar filmgyártás, de kétségtelen, hogy *a külföldi filmek bevételeinek kiesése káros hatással lenne a magyar filmek színvonalára.* A vállalatok ugyanis kevésbé tudnának reszkírozni, miután jövedelmük is korlátozottabb lenne. Így azután oda érkeznének el, hogy megint csak *üzlet* filmeket gyártanának.

következtében beálló túlzott konkurencia olyan kenyérharcot indítana el, amely ártalmára lenne az egész film- és moziszkamának.

Azt hiszem, *helyes lenne az iparigazolványok kiadásának zárolása egy időre,* mert hiszen a helyzet már ma is az, hogy a meglevő vállalatok közül is több nem juthat műteremhez. Új műtermeket építeni pedig ma aligha lehetséges, de nem is szükséges.

Azok, akik mindenképpen filmvállalat alapításán törik a fejüket, jobban teszik, ha valamelyik meglevő vállalatnál keresnek tőkeelhelyezési lehetőséget. Valószínűnek látom, hogy a már meglevő cégek között is több fúzió fog létre jönni a jövőben, mert az egészséges fejlődés ebbe az irányba mutat.

(Folytatjuk.)

SZERELMI LÁZ CSAVARGÓK

tisztelettel meghívja február 3-án és 4-én, szerdán és csütörtökön a Korzófilmszínházban naponta délelőtt 11-kor tartandó, első idej

s z a k m a i
bemutatójára

Eltemették vitéz Tolnay Andort a főváros által adományozott dízsírhelyre

Nagy részvét mellett temették el hétfőn délután a Kerepesi-úti temető halottasházából vitéz Tolnay Andor színgazgatót, aki legutóbb a Tábori Színház vezetését látta el és mintegy két hosszú hónapot töltött kint a fronton a Tábori Színházzal, bejárva a magyar arcvonalt minden szakaszát.

Vitéz Tolnay Andor hazajövet Lavocsne határállomáson tragikus hirtelenséggel meghalt. *A szinte színészi hősi halált halt vitéz Tolnay Andornak Budapest Székesfőváros dízsírhelyét adományozott a Kerepesi temetőben.* A temetést a Színművészeti és Filmművészeti Kamara rendezte, mivel Tolnay Andort a saját halottjának tekintette.

A hétfő délutáni temetésen a Színművészeti és Filmművészeti Kamara, a Vitézi Szék, a kultuszminisztérium és a honvéd vezérkar főnökének képviselőit mintegy 12 tagú tiszti küldöttség vett részt. Megjelent a vitézi lepellel leborított ravatalnál a Tábori Színház valamennyi tagja,

számos barát és ismerős, valamint a magyar színházi társadalom teljes számban.

A gyászszertartást Szabó Imre református esperes, farsori lelkész végezte. »Teben-

ned bíztunk elejétől fogva» kezdetű egyházi ének elhangzása után Szabó Imre református esperes magasszónyolású imát és beszédet mondott. A gyászszertartás után Cziffra András a Színművészeti és Filmművészeti Kamara miniszteri biztosa búcsúztatta az elhunytat és méltatta vitéz Tolnay Andor érdemeit, amelyet a Tábori Színház vezetésével kiértelmelt. A búcsúztató után Harsányi Zsolt beszélt a színgazgatók nevében. Mint mondotta: »vitéz Tolnay Andor a magyar szó erejével küzdött az alatt, amíg honvéd bajtársai tüzzel és vassal harcoltak«.

Az Országos Színészegyesület Nyugdíjintézete nevében Mészáros Sándor miniszteri biztos, míg a Frontszínház nevében Hosszú Zoltán színművész mondott a sírnál utolsó Isten Hozzád-ot.

A díszes temetés impozáns méreteit mutatja az a rengeteg koszorú, amelyet külön kocsival a gyászmenet után a halottasházról vitéz Tolnay Andor dízsírhelyéig.

Óriási sikerrel fut az Omniában

Vörös vihar

A finn testvérnép heroikus küzdelme elevenedik meg ezen a filmen

Főszereplők:

HÖLGERLÖWENADLER
AINO TAUBE
ANDERS HENRIKSON
AKE OHBERG

PALATINUS FILMTERJESZTŐ

GÜTTLER ANTAL VII., Erzsébet-körút 9-11
Telefon: 424-150

Egyre szorosabb a kapcsolat az olasz és magyar filmgyártás között

— Beszélgetés Doris Durantival és Jávor Pállal, a Carmela két főszereplőjével —

Nem mindennapi, ünnepélyes filmbemutatót tartottak a *Forum Filmszínházban* a Vöröskereszt javára. Január 20-án, este vetítették le a meghívottak előtt az olasz filmgyártás egyik legkimagaslóbb filmalkotását, a »Carmella« c. filmet. Jóval a megnyitás előtt szokatlan mozgalmasság jelezte az est

Doris Duranti

rendkívülségét, hiszen akkor már mindenki tudta, hogy az alig néhány napja fővárosunkba érkezett *Doris Duranti* a film főszereplője személyesen jelenik meg filmjének budapesti bemutatóján.

A *Forum Filmszínház* előcsarnoka zsufolásig van telve az érdeklődőkkel. A budapesti olasz kolónia ismert tagjai igaz barátkozással vegyülnek a magyar ismerősök közé. Sok az uniformis, legelsősorban természetesen a fővárosunkban tartózkodó olasz katonák várják, hogy az anyanyelvükön lejátszott hazai filmet élvezhessék. Az ajtóknál adománygyűjtő dobozok mellett *Vöröskereszt Nővérek* állanak és szeretetteljes mosollyal köszönik meg az adakozók jótékonyágát.

Benn a nézőtérén sem a szokott kép fogad. Csoportok diskurálnak. A pontos kezdés is kevésbé érdekli a jelenlevőket, hiszen az erkély páholyai között egymásután lobbannak el a fényképezek magnéziumfényei, ezzel is je-

jezve, hogy egy-egy film-nagyság, vagy előkelőség érkezett. Valóságos kis csoport alakult az olasz művészekből, kiknek sorai között *Doris Duranti* kívül ott látjuk *Geninát*, a híres rendezőt tüneményes szépségű felesége társaságában. Jelen van *Laura Redi*, a Bengasi egyik főszereplője, továbbá *Conn. Fontana*, a *Nazionale Cine* igazgatója, a film producere, majd *Jávor Pál*, a »Carmela« férfi főszereplője érkezik, ki ezúttal szerepel Magyarországon első ízben olasz nyelven. Természetesen képviselve van az olasz követség, az *Esperia* igazgatósága és az a barát kör is, kiknek társaságában vendégeink a szép napokat eltöltötték.

Dél csillaga

A bemutató után alkalmunk volt beszélni a film főszereplőivel, akik következő nap délutánjára hívtak meg egy kis csevegésre.

A Dunapalota fogadóiban beszélgetünk el *Doris Durantival* és *Jávor Pállal*, kik örömmel nyilatkoznak a sikeres filmjükéről.

— Hogyan került a filmhez? — kérdezzük.

— A különböző bálokon, melyekre annak idején eljártam, szívesen viseltem keleties jelmezeket. Egy ilyen alkalommal ismerkedtem meg egyik mozi színésznőnkkel,

A magyar- és LUCE-híradó után került sor a »Carmela« vetítésére (eredeti címe: Vázlat egy katona életéből.)

A film fokozatosan tér rá a mondanivalóra és forrponjtánál egy rendkívül merész jelenettel ragadja el a nézőket, amikor szünethez érkezünk. A közönség mint egy ember áll fel helyéről és fordul *Doris Durantit* boldogan mosolygó alakja felé. Kedves meglepettséggel fogadja a kitörő üdvözléseket, kecses mozdulattal szorítva magához az ajándékba kapott piros rózsacsokrot. A film teljes sikert aratott és újszerűségével teljes mértékben nyerte meg úgy a közönség, mint a szakemberek tetszését.

tékstílus, fegyelmezettsége és művésze a legpompásabb munkatárssá tette, — akit mindannyian nemcsak személyében szerettünk meg, hanem rajta keresztül a magyar filmszínészet szerzett őszinte megbeesülést.

— Látott-e magyar filmet?

— Több magyar filmet sikerült megnézni, de azt mondhatom, hogy az összes

Jávor Pál mint olasz főhadnagy

külföldi filmek közül »Emberek a havason« ragadott meg legjobban.

— Hol készültek a »Carmela« felvételei?

— A filmen sziget szerepel ugyan, de a felvételeket *Vernazza*, *Manarola*, *Levanto* és *Monte Rosse* történelmi nevezetességű kis kikötőiben, erődítéseiben vettük fel, mely csaknem változatlanul még a kalózok világából maradt vissza. Ezekből a furcsa erődítésekből indultak a »pirátó«-k kalandos útjaikra.

— Mi lesz a következő film, amire készülnek?

— Úgy tudom a közeljövőben *Tolsztoj* »*Ressurrezione*« (Feltámadás) c. regénye kerül megfilmesítésre, melyben *Amadeo Nazzari*, vagy *Fosco Giachetti* játsszák a főszerepet. A külső felvételek egy részét Magyarországon fogják elkészíteni, mert a filmben szereplő nagy orosz pusztaság felvételeihez a magyar táj alkalmas. A *Feltámadást* már az amerikaiak is feldolgozták filmre, ahol szerepemet *Anna Sten* játszotta.

Duranti a kalózok középkori „támaszpontjainál“

Ahol nincs „acsarkodás”...

Ezután Jávor Pállal beszélgetünk.

— Remélem — mondja —, hogy az olaszoknak közvetlen melegségét és azt az őszinte barátságot, mely velünk szemben minden vonalon megnyilvánult, *mi is viszonzhatjuk, ha majd ők a közeljövőben ellátogatnak hozzánk.*

— Mi a különbség — kérdezzük — az olasz és magyar munka között?

— Legelsősorban higgadtan, lassúbb tempóval dol-

bő lehetőségei felé, hiszen sem időben, sem anyagban nem kell takarékoskodni, fukarkodni abban a mértékben, mint nálunk. Ha kell, tízszerannyi anyagot használnak, mint amennyi nálunk ki van szabva és egy jó film forgatására nyolc hónapot is rászánnak.

— Miért látjuk a film folyamán mindenkor ugyanazt az egyenruhát, ez részünkre kissé szokatlan.

— I. Viktor Emánuel ide-

Jávor csapata élén

goznak. Egy-egy jelenet után két, két és fél órát is pihen a szereplőgárda, de mikor a munkára kerül a sor, akkor mindenki szívvel-lélekkel dolgozik. A lüktető munkatempóban a hangulat kifejezésében nem fukar a segítségemélyzet sem. Amikor *Genina* bejön a műterembe, valóságosan áhítattal szállja meg az igazgatóktól a világosítóig az összes munkatársakat. A színészt pedig, aki jól játssza el szerepét, nyomban megtapsolják.

— Mit tapasztalt az olasz kollégák együttműködéséről?

— A vérbeli olasz természete nem tűri maga között a rossz színészt. A kartársak között pedig — itt legelsősorban a színészekre gondolok — *nincs acsarkodás.* Igaz ugyan, hogy hamar méregre jönnek, de ezt a haragot senki se cipeli a kabát alatt, hanem pillanat múlva elfelejti és a munka folyik tovább. *Itt a haragnak, bosszúnak nincs helye.*

— Hogyan áll a nyereségszámok kérdése?

— Bizony irigykedve nézhetünk az olasz filmgyártás,

jében (a múlt század végén) az olasz katonák az anyaországban, vagy a gyarmatokon ugyanezt a vastag szövetségből készült uniformist viselték. Bizony a nálunknál lényegesen melegebb éghajlatra sem voltak az akkori időkben tekinthetetlenek.

— Mi a legújabb olasz filmje?

— Milánóban, Berlinben, Rómában, Zürichben a legnagyobb sikerrel játsszák az *»Inferno Jallo«* (Sárga pokol) c. filmét, melynek magyar címe: *»Fehér emberek.«* Tulajdonképpen a keleti szigetek egyikén játszódik le a film, mely két és fél hónap alatt készült.

Az ajtónál megjelenik *Genina* felesége és *Laura Redi* is készülődik. Élénk mozgolódás támad, hiszen az olasz művészek órák múlva elutaznak Magyarországról. Tavasszal újra viszontlátjuk őket. Az olasz-magyar művészek kölcsönös látogatásának, együttműködésének nem maradhat el az eredménye sem s nyereséget jelent mindkét nemzet számára.

Gyimesy Kásás Ernő

Massimo Serato, az olaszok „romantikus arcu” filmszínésze

Massimo Serato filmpályafutása a sport terén kezdődött. Testalkatilag *Serato* ugyan nyurga, izomzata nem feltűnő, mégis egyetemista éve alatt rengeteg versenyen vett részt és közülök nagyon sokat megnyert. A közömbös megjelenésének látszó fiatalemberben vasakarát lakozik és a pályán a felfelé törő művész érzékenysége hatja át.

Massimo Serato pályafutása gyors volt. Egy atlétikai versenyen lettek rá először figyelmesek és felkérték egy próbafelvételre. A próba azonban nem volt valami nagyon meggyőző és hidegen hagyta a filmgyártókat. Az ifjú szívében azonban már ekkor belegyökeredzett a film iránti szeretet és mindenáron sikert akart elérni. Próbálkozásait eredmény koronázta, amennyiben sikerült egy másodrangú szerepet kapnia az egyik olasz filmben, ami után azonnal fontos alakítást bízta rá a *Francionni* irányítása alatt készülő *»P' ispettore Vargas«* (Vargas felügyelő) című filmben. Ez a film azonban nem hozott jelentékeny sikert számára és bizonyára filmpályafutásának végét jelentette volna, ha véletlenül nem találkozik »a kedvező alkalommal«.

Ebben az időben forgatták *»Piccolo mondo antico«*-t (*Régi kis világ*). Mario Soldati rendező ekkor már jó-

néhány hónapja dolgozott a film jelenetezésén, azonban még nem találta meg a főszereplő megtestesítésére leginkább alkalmas művészt. Miután a női főszerep alakítását *Alida Vallira* bízta, még mindig fennállott egy fontos probléma megoldása, a *»Don Franco«*-hoz hasonló fiatalembert találni, akit *Fogazzaro* olyan pontosan jellemez regényében, mert kimondottan romantikus arctípusra volt szükség. *Serato* ekkor hosszú bajuszt növesztett, romantikus kis szakállt ragasztott az állára. A maszkirozás oly tökéletesnek bizonyult, hogy *Soldati* elhatározta, hogy neki adja a szerepet.

A kísérlet a legteljesebb sikert eredményezte, a film óriási sikert aratott bemutatása után és *Serato* egyik napról a másikra híressé lett. A filmgyártók valósággal rávetették magukat és a filmek egész sorozatában szerepeltek.

Mint filmszínész előadásában nem közönséges finomságával tűnt ki. Taglejtései mérsékelték. Aránylag nagyon fiatal, alig múlt 25 éves.

Fontosabb filmjei az említettekén kívül: *»Due cuori sotto sequestro«* (Két lefoglalt szív), *»L'amore canita«* (A szerelem énekel), *»I sette peccati«* (A hét bűn) és *»Luiza Sanfelice«*.

NAGY SÁNDOR Dr. A NEMZETVÉDELMI PROPAGANDA MINISZTERIUM FIMOSZTÁLYÁNAK VEZETŐJE. *Antal* István nemzetvédelmi propagandaminiszter dr. Nagy Sándort, a Hunnia filmgyár igazgatóját a Nemzetvédelmi Propaganda Minisztériumhoz kirendelte és ott a filmsztály vezetésével bírta meg.

A »VÖRÖS VIHAR« CIMEN EGY ÚJ SVÉD FILM FUT az *Omnia*-filmszínházészaki film a finn-orosz háborúba viszi a nézőket. A nagy siker mellett. Az érdekes és mindvégig izgalmas nedik meg a vásznon egy léfinnek élet-halál harca eleveleketelállítónan megható és izzó emberi szenvedélyektől fűtött szerelmi történettel kapcsolatban. Rendezője Alf *Sjöberg*. A szereplő gárdát egytől-egyig a svéd filmszínészek legjobbjai alkotják: Aino *Taube*, Anders *Henrickson*, Ake *Ohlger* és Hölger *v. Löwenader*.

ÉRDEKES VALTOZASON MENT ÁT az utóbbi időben a francia filmgyártás. Újabban ugyanis olyan filmek forgatását kezdték meg a francia filmgyárakban, amelyeknek a cselekménye visszavisz azokba a történelmi időkbe, amikor az amerikai és az európai szellem közötti különbség valóságos áthatolhatatlan bástyát vont a két földrész tír-sadalma közé.

KÉT LÁNY UTÁN FIÚ. A pestszentlőrinci »Adria Mozgó« engedélyesének, *Fónagy* Jánosnak neje, január 23-án hajnalban egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az újszülött a keresztségben *János*, *Antal* nevet nyerte.

A NEMZETI APOLLO LEGKÖZELEBBI MŰSORA AZ »ÉJSZAKA LEÁNYA«, melynek főszerepeit *Muráti* Lili, *Rácz* Vali, *Szép* Ilonka, *Ajtay* Andor, *Perényi* László és *Gregus* Zoltán játsszák. A forgatókönyvet *Barabás* Pál írta. Zenét *De Fries* Károly szerezte. A *Palatinus* legújabb filmjét *Bán* Frigyes rendezte.

MAGYAR film HÍREK

Antal István nyitotta meg az első magyar szaksajtó-kiállítást

Ünnepélyes külsőségek között nyitották meg hétfőn délelőtt az első magyar szaksajtó kiállítást. A nagyarányú reprezentatív kiállítás fővédnöke *Kállay* Miklós miniszterelnök, védnökei pedig az illetékes szakminiszterek, *Kolosváry-Borcsa* Mihály, a Sajtókamara elnöke üdvözölte *Antal* István minisztert, majd a kiállítást *Antal* István nemzetvédelmi propaganda miniszter nyitotta meg nagyszámú közönség jelenlétében, utalva a kiállítás kulturális jelentőségére.

A magyar kulturális életnek érdekes és jelentős eseménye az első magyar szak-

sajtókiállítás, amelyet hétfőn délelőtt mutattak be a sajtó képviselőinek. Ezt a kiállítást az Országos Magyar Sajtókamara harmadik szakosztálya és a magyar szaklapok érdekképviseleti csoportja elhatározásából most először rendezték meg Magyarországon. A kiállítás gazdag anyaga a Műcsarnok tizenhat termében mutatja be a magyar folyóiratokat a közönségnek. Nemcsak érdekes látvány ez a sajtókiállítás, hanem egyben a magyar kulturális élet színvonalának és messzire visszanyúló fejlődésének ékes bizonyossága is.

Fényes Alice, a „Hegyek leánya“ című Délibáb-Mesterfilm női főszerepében, amellyel beérkezett a legelső vonalbeli filmművésznők közé. A filmet a *Radius* játssza nagy sikerrel.

A FÖMELTÖSÁGÚ ASZSZONY »A HONVÉDCSALÁDOKÉRT« AKCIÓJÁRA a *Népszínház* és a *Nyugat-mozgó* ajánlotta fel közreműködését. A *Népszínház*-mozgó egész napi bevételét, míg a *Nyugat-mozgó* egy előadás tiszta bevételét adja erre a célra, amely hős honvédeink itthon maradt családtagjainak felsegítését célozza. Az említett filmszínházak példája követésre méltó.

HONVÉDEINKÉRT... A *Rákóczi Hangos Mozgó* engedélyese, *Vidits* József, Ozorán, ki lapunk felhívása folytán rendezett előadást, mely alkalommal *Békeffy* János főtitelendő tartott beszédet az előadás előtt és a lelkes oratoriai adakozásából 216 pengőt juttatott honvédeinknek.

A MAGYAR IRÓK FILMJE R. T. LEGÚJABB OLASZ FILMJE, »A néma tanú« a közeljövőben kerül a budapesti közönség elé. A film cselekménye izgalmas, az első kockájától az utolsóig változatos, lebilincselő filmtörténet, amely egyik gyilkossággal vádolt férfi különös életének mozgalmas állomásait mondja el megdöbbentően valószerű eszközökkel és a menekülésének egyes stádiumait olyan élethűséggel vetíti a közönség elé, hogy arra a multban filmgyártás terén alig volt példa. A film főszereplője: az egyik legismertebb olasz amorozó, *Amadeo Nazzari*, aki művészi pályafutásának egyik legkitűnőbb alakítását nyújtja a káprázatos eszközökkel elkészített olasz filmben.

HELYREIGAZÍTÁS. A *Magyar Film* január 12-i száma a »*Bajtársak*«-ról szóló közleményében sajnálatos elírás történt. A film ugyanis nem a *Pergőképforgalmi kft.* produkciójában készült, mint azt a cikk közölte. A »*Bajtársak*« című filmet *Szarika* Sándor filmgyártó és kölesönző vállalata gyártotta.

ELJEGYZÉS. *Görgényi* János, az UFA tisztviselője eljegyezte *Erdős* Marikát, a *Corvin Filmszínház* tisztviselőjét.

Eberek a havason

Báró Wlassics Gyula államtitkár bevezető beszédét mondja

Irta:

Nyirő József—Szöts István

Rendezte: Szöts István

Főszereplők: Szellay Alice,
Görbe János, Bihary József,
Maklár Zoltán, Gárdai La-
jos, Borovszky Oszkár, Baló
Elemér, Ferenczy Péterke

Zene: Farkas Ferenc

Operatőr: Fekete Ferenc

Hang: Lohr Ferenc

Gyártásvezető: Siklóssy Pál

Felvételező: Zombori György

Cenzúra: aluli

Hossza: 2780 méter

Forgalombahozza: Hunnia

Bemutatta: Nemzeti Apollo.

Ezzel a filmmel nem lehet a kritika szokványos módszereivel foglalkozni. Annának, Gergőnek, a havasi pásztoroknak küzdelmes életé, a fakitermelő telep brutális vezetőjének komiszságát, a tisztalelkű hegyvidéki emberek keserves sorsát, mindennapi kis gondjait nem lehet rövid »tartalmi leírás« keretében összefoglalni, mert profanizálná azt a költészettel teli mesét, amelyet Nyirő József festett meg a hivatott író mesteri tollával.

És amikor Nyirő József írói eszközeinek lélekbe markoló finomságai képben és hang-

ban kelnek életre előttünk, meleg szeretettel és elismeréssel kell gondolnunk a fiatal rendezőre, Szöts István-

ra. Érdeme elsősorban az, hogy Nyirő mondanivalóját az író stílusának tökéletes megtartásával tudta képekké formálni. A rendezés, a fényképezés módszere, a jelenetek felépítése, az alakok megelevenítése, a megkapó, merész átmenetek egészen különleges ízt adnak ennek a filmnek. Nem maga a történet, hanem annak kifejezőmódja az, ami megfogja az embert. Nyirő és Szöts annyira megtalálták és kiegészítik egymást, mint író és rendező talán még soha. Ezért ilyen ez a film: harmonikus.

Aki ezt a filmet megnézi, megérti, hogy miért aratott olyan nagy sikert Velencében, s el kell ismerje, hogy a film megérdemelten nyerte el a Biennale első díját. A filmművészet fejlődése szempontjából nézve, azért külön élmény ez a film, mert ez az első sikerült filmnovella. Nem regény. Mint ahogy Nyirő írásai soha:em egészen regények. Külföldön történetek már szép számmal kísérletek ilyen-szerű novellisztikus stílus megvalósítására, azonban a siker mindig elmaradt. Ez az első film, amely rátalált a helyes útra. A kidolgozott részleteket mutató jelenetek helyett néhol csak odavetett vázlatot ad. Sokszor egészen merész a fényképezés módja is. Életet igyekeztek fényké-

pezni és nem fényszórók indokolatlan fényébe állított alakokat, akikre ok nélkül minden irányból özönlik a világoosság. Ennél a filmnél beigazolódtott, hogy nem baj az, ha a szereplők arca nincs mindig megvilágítva.

Kifejezési módjában, megnyilatkozásának eszközeiben sok újat hoz a film. A darab elején a vihar érzékeltetése csak hanggal történik, éppúgy, mint a farkasüvöltés. Nem látjuk a hangforrást és mégis teljes mértékben érzékelteti, hogy mi van odakünn Gergőék kalibáján kívül.

Hasonlóan ötletes, merész és a mindennapi kidolgozási módtól eltérő jelenetsorozat a halott asszony hazaszállítása. A vonat belsejében felvett képek rendezésileg és fényképezés szempontjából egyformán nagyszerűek, hatásosak és művésziek. Ugyanígy igen ötletes az asszony temetésének megoldása, ahol képben csak a sírgödör mélyéről fényképezett koporsó látszik, amint leeresztéshez készítik elő, azután eltűnik a kép és csak a hang fut tovább. Hallani a koporsó leengedésének zaját, a göröngyök zuhanását s egy hang szól: »Nyugodjék békében«. És ez sokkal kifejezőbb és megkapóbb, mintha realizisztikus képekben mutatták volna be a temetést.

Balról jobbra: Fekete Ferenc operatőr, Páldy Gyula a Nemzeti Apollo üzemvezetője, Nyirő József a film írója, Szellay Alice a női főszereplő és Szöts István a rendező

Külön meg kell dicsérnünk a fényképészt, *Fekete Ferencet*, aki művészi munkájával nagyban hozzájárult Nyíró mondanivalóinak méltó tolmácsolásához. A hanggal a film első harmadában egy kis baj van. Túlságosan füttyülnek az sz és s betűk, mintha a felvételt kissé túlvezérelték volna.

A szereplők közül elsősorban *Görbe Jánost* kell megemlítenünk, aki csaknem hibátlanul, sokszor művészi tökéletességgel eleveníti meg a film főszereplőjének alakját. Vannak momentumai, amelyek élményszámba mennek. *Szelley Alice* nagyobbrézsi paszszív szerepében kifogástalan, ennek ellenére nehéz lenne megjósolni, vajjon filmkarriert fog-e csinálni a jövőben, vagy sem. *Bihary József* öreg Üdö Mártonja ennek a kitűnő jellemzésnek eddig legjobb alakítása. Olyan, mintha száz éve élt volna pásztorként a havasokon.

A többi szereplők, *Toronyi Imre*, *Gárday Lajos*, *Kürthy*

György, valamint a havasok valódi, hamisítatlan emberei magát az életet hozták a filmszalagra.

Élmény ez a film, s ha vannak is hibái, ne legyünk szórászhasogató kritikusok, hanem köszöntsük azzal a szeretettel, amelyet az az új úton járó művészi alkotás megérdemel.

M. G.

A filmnek a Nemzeti Apó-lóban rendezett díszbemutója előtt báró *Wlassics Gyula* államtitkár mondott méltató bevezetőt. Az előkelő közönség, melynek soraiban megjelent *Varga József* iparügyi és kereskedelemügyi miniszter báró *Bánffy Dániel* földművelésügyi miniszter, *Zsindely Ferenc* miniszterelnökségi államtitkár és a közélet még számos vezető egyénisége, a film lepergetése után meleg szeretettel ünnepelte Nyíró Józsefet, Szóts Istvánt és munkatársait, valamint a szereplőket.

Hegyek leánya

(*Tormay Cecil* »Emberek a kövek közt« regényének filmváltozata.)

Rendezte: *Farkas Zoltán*.

Zene: *Dolecskó Béla*.

Főszereplők: *Fényes Alice*, *Nagy István*, *Ladomerszky Margit*, *Hosszú Zoltán*.

Gyártotta és forgalomba hozza: *Déliabó*.

Fényképezte: *Makay Árpád* és *Berendik István*.

Cenzúra: *felüli*.

Hossza: 2353 méter.

Bemutatta: *Radius*.

Az új utakon járó, művészi alkotások sorába tartozik ez a film, amelynek két különleges értéke is van: új sztár avat *Fényes Alice* személyében és olyan gyönyörű külső felvételeket hoz, amelyeket eddig csak a »Gyvaság« és az »Emberek a havasok« produkált. *Fényes Alice* ezzel a filmmel beérkezett a legelső közé. Itt ott még tapogatódzik, de tehetősége a kezdet nehézségein hamarosan át fogja segíteni. Sokat várunk tőle.

A film meséje *Tormay Cecil* regényét elég hűen követi.

A kis, Isten háta mögötti faluban boldogan él *Jella* és édesanyja, *Giacintha*, amíg egy napon a falusi asszonyok — akik nem tudják *Giacinthanak* megbocsátani hajdani szépségét és vétkeit — el

nem üzik a faluból. *Giacintha*, hogy leányát megkímélje az asszonyok fenyegetéseitől, elhagyja őt és ezzel fizet a régi bűnökért. Az asszony áldozata azonban nem sokat ért, mert a falusiak az egyedül maradt *Jellában* az anyja vérért látják, s *Davarin*, a fiatal kovácslegény sem komoly szándékkal közeledik feléje. Egy napon a falusi legények megzavarják a hegyek között kecskéit őrzető *Jellát*, aki ijedten menekül az erdőn át, amíg csak kimerülten el nem ér *Balogh Péter*nek, a pályáornék kis házához. Az öregedő Péter vigasztalja az ijedt kislányt, ott is tartaná szívesen maga mellett, de a lány visszatér a faluba, mert megjósolta neki *Jagoda*, az eszelős öregasszony, hogy az anyja vissza fog térni. *Giacintha* csakugyan meg is érkezik egy este, de súlyosan beteg, összetörve. De már nem sok ideje van hátra, s mikor a a vágtyól üzött *Davarin* rá-töri *Jellára* az ajtót, szégyenkezve somfordál ki a szobából, ahol *Jellát* már csak egy halott asszonnal találja. *Jellát* nem fúzi semmi sem tovább a kis faluhoz és elmegy *Balogh Péter*hez, az egyetlen emberhez, aki az anyján kívül jó volt hozzá. A biztonság és jólét, amely-

ben ott él, elfelejteti vele a köztük levő nagy különbséget, amíg egy napon meg nem jelenik életében az új szomszéd pályamunkás, *András*, ragyogó fiatalásával. *Jella* úgy szédül bele ebben a soha sem ismert örvénybe, hogy *Réz András*t is magával rántja. Amíg *Jella* mindjobban kivirul a szerelem hatása alatt, *András* mindjobban rádöbben arra, hogy milyen aljasul csalja meg öreg barátját és földijét, *Balogh Pétert*. *Jella* kopár hegyeit, *András* a puszták fia, csak gyűlölni tudja, s míg lelke az ellentétes érzések malmában őrlik, belebetegszik ebbe és ha-

Fényes Alice

zautazik. *Jella* szívszorongva várja vissza *Andrást*, annál is inkább, mert *Jagoda* megjósolta neki, hogy vissza fog térni. *András* megírja *Jellának*, hogy meggyógyult és visszajön, de asszonyt is hoz magával. *Jellából* az örült erejével szakad ki a féltékenység és Péter arcába vágja, hogy *András* a szeretője volt. Nem tudja elviselni *András* boldogságát és elpusztítja őket. Miközben *András* vonatjának jelzőcsengője már megszólalt, kétségbeesve rohan ki *Jella* és a megszállottak erejével egy hatalmas szikladarabot gördít a sínekre a közeledő vonat elé

és meg-megbotolva rohan tovább a vonat elé az alagútba. Mikor a vonat kikanarodik az alagútból, Péternek éppen sikerült elgurítani a sziklát a sínekről, s könnyes szemmel tisztelig az előtte elfutó vonatnak.

A rendezés szép, egyenletes, vonalvezetésében töretlen. *Farkas Zoltán* megérdemelten könyvelheti el a sikert. Finom eszközökkel és ötletesen formálta ki a filmet. Hibaként csupán azt lehet felhíznai, hogy *Fényes Alicét* nem lett volna szabad magas sarkú cipőben mutatni egyetlen alkalommal sem, s hogy a vihar, mennydörgés, villámlás kicsit több a kelleténél, ugyanúgy, mint a néhol ok nélkül bevágott hegy, víz-esés, patak, távoli panoráma. Önmagukban véve mind gyönyörű felvételek, de az az érzésünk, hogy ezekből kevesebb több lett volna.

A szereplők egytől-egyig a legjobbat nyújtották. *Fényes Alice* kitűnő és néhol gyönyörű. Ezért az operatőrök is külön dicséretet érdemelnek. *Nagy István* pözmen-tesen, életszerűen állítja elének a pályamunkást. *Hosszú Zoltán* emberbrázolása tökéletes. Vannak jelenetei, amelyekben élményszerűen kitűnő. *Ladomerszky Margit* alakítása ugyancsak a legjobbak közé tartozik. *Orsolya Erzi* bolond öregasszonya kissé szinpadias. Olyan, mint a János vitéz boszorkánya. A többi kisebb szereplők mind a helyükön vannak.

A hang, a vágás, a kísérő zene kifogástalan. Örülünk, hogy ismét egy művészi, játékban, tartalomban és technikai kivitelben egyaránt értékes alkotással gazdagodott a magyar filmgyártás.

M. G.

Pofon az éjszakában

Irta: *Vaszary János* és *Asztalos Miklós*.

Rendezte: *Theo Lingén*

Főszereplők: *Muráti Lili*, *Irene von Meyendorf*, *Lucia Englisch*, *Theo Lingén*, *Ellen Bary*.

Beszél: *németül*

Hossza: 2243 méter

Cenzúra: *aluli*

Gyártotta: *Tobis*

Zene: *Mihael Jary*

Kölcsonzó: *Budapest Film*

Bemutatta:

Corvin Filmszínház

A film meséje tartalmilag egyezik a nálunk kora ta-

vasszal bemutatott »Igen, vagy nem« című Páger—Muráti filmmel, vagyis ennek a német verziója. Magyar szempontból nem kétséges az a megállapítás, hogy a magyar film volt a jobb, bár Theo Lingen rendezői irányítása mellett leforgatott német nyelvű pedant-film helyenkint — fényképezésben, valamint kiállításban — felülmúlja a magyar produkiót. Muráti szintén játszik a filmben, míg Páger a németek egyik legjobb férfi színésze, Karl Ludwig Diehl helyettesíti.

A játék egy szeleburdi lány tevékenysége körül forog, aki Amerikából Pestre jövet, pár napra megáll németországi barátjánál, egy fiatal, szép, szőke özvegnél. Az özvegy Marion (Irene von Meyendorff) vacsorára várja régi udvarlóját, dr. Péter Jánost (Hans Braussweiler), de ez útközben az országúton autóbalesz miatt lekési a vacsorameghívást. Marion nem sejteti az elmaradás okát. Julia (Muráti Lili) telefonon felhív egy Péter János lakást és megtudja, hogy Péter János is vacsorát rendez »valaki« (Ellen Bary) részére. Julia bosszút forralva elmegy Péter János lakására, hogy megleckéztesse a csapodár fiatalembert. Ott összetalálkozik annak barátjánál, akit formálisan kidob a lakásból. Bonyodalmas kimagyarzkodás után nyilvánvaló a tévedés: dr. Péter János unokaöccse Péter Jánosnak, aki ugyanott lakik. Julia a végén ott marad vacsorára és fejfájása ellen az inas (Theo Lingen) altatóport ad Juliának tévedésből.

Juliát a vendégszobában a szakácsné (Lucia Englisch) lefekteti, de a száján féltékenységből gazlája iránt, elmázolja a rúzszt.

Dr. Péter János bánatában, hogy lekészte a vacsorát, itolosan érkezik meg unokabátyja lakására, ahol az ágyban Juliát találja. Kibotorkál a lakásból, de az ágyon felejt a nyakkendőjét. Reggel Julia megdöbbenve eszmél fel és meglátva a nyakkendőt, félreérti a helyzetet. Ismét egy sor bonyodalmon keresztül végre is minden tisztázódik a nyakkendő, a rúzseltávolítás, a vacsoralekésés körül, úgyhogy most már semmi sem áll útjában a kettős frigynek.

Muráti Lili szerepét sokszor

túljátssza, egye jelenetekben merev. Mentségére szolgál, hogy játékára zavarólag hat a német beszéd. Toilettejeivel azonban hódít. Valóságos ruhakölteményekben játszik. Férfipartnere Karl Ludwig Diehl jó, mint mindig, bár a film cselekménye nem egészen vág egyéniségével. Hans Braussweiler, a régen látott szimpatikus német színész, egyik legjobb alakítását nyújtja. Tökéletes a részeg »úrember« szerepében. A film sikerének nagyrésze az ő javára írható. Epizódffősze-

repeket játszik Lucía Englisch és Theo Lingen, — a film rendezője. Mindketten nagyon jók. Theo Lingen, bár mindegyik filmjében egyforma, megszokott mozdulataival, arcfintoraival és hangmodulációival jelenik meg a vásznon, mégis az első pillanatban szívből jövő kacagást vált ki a nézőből.

A kiállítás, a rendezés és a fényképezés zökkenőmentes. A film általában jónak mondható és a közönséget kellemesen elszórakoztatja.

Cs. M

Láthatatlan bilincs

Rendezte: Mario Mattoli

Főszereplők: Alida Valli, Carlo Ninchi, Andrei Checchi

Beszél: olaszul

Cenzúra: aluli

Hossza: 2475 méter

Forgalombahozza: Esperia

Bemutatta: Forum

Utóbbi időkben igen gyakran szerepel a filmtémák sorában a törvénytelen gyerek problémája. (Kútásó leánya,

Hegyek leánya, Lidércfény, Szerető fia, Péter). Lehet, hogy csak a véletlen hozta össze ezt az együttest a magyar, német, francia szövegek könyvekben, de lehet, hogy a kor felfogásának enyhülő tendenciája is felszínre került. Erre mutat, hogy az olaszok is, hozzányúlunk a kérdéshez legutóbb bemutatott filmjünkben, a Láthatatlan bilincsben.

Az elhunyt apa végrendele-

Doris Duranti a Carmela egyik jelenetében

téből döbben rá az elkényeztetett feleség és nagylány, hogy az anyagi jólét és gazdagság üres közönnyel árasztotta el az otthonát, ahonnan menekülni kellett a melegségre vágyó szívek. Az otthonon kívül megtalált szerelem nem járt következmények nélkül. Fiú születik, akit élete során valami gonosz szellem kísér. A felnőtt törvénytelen fiú munkakerülő, pénzszóvár és alaptermészete folytán kizsákmányoltja marad a társadalomnak. Hiába keresi meg féltestvére (Alida Valli), aki szeretetének, anyagi támogatásának minden jelével elhalmozza, talpraállítani nem sikerül. Pedig az újonnan felfedezett fivér akár milliomos is lehetne, ha átvinné a gyárvezetését, de korcs szíve nem érzí meg már a gyengédség és szeretet jóindulatát. A testvér küzd érte, állást szerez, adósságát kifizeti, exponálja magát érte s e küzdelem éppen gyámja, apja józanészű barátjával, az igazgatóval kell megvívnia. E küzdelemben találja meg a hajthatatlan férfiben (Carlo Ninchi) szerelmét, akit romlatlanságával és szépségével ingat meg. A törvénytelen fiú a bűnön át menekül a halálba, s utat enged a tiszta és bensőséges szerelemnek. A filmben — mely a sokoldalú olasz produkciók egyik legszébb alkotása — legelső sorban meg kell említeni a feltűnően jó magyar feliratozást, mely nemcsak gondos és szép munka, hanem a kifejeznievalót csengő, szép mondatokban, élvezetes előadásban kapcsolja a film választékosan finom mondanivalójához. Struzziere Adalberto (Magyarországon született olasz) készítette a kitűnő feliratokat. A rendező és operatőr szép munkát végeztek az egészséges meséjű, mély erkölcsi tartalmú szöveggönyv feldolgozásával. Alida Valli játéka és szépsége melegséget és életet ad a filmnek. Carlo Ninchi a szerelemben járattan, de munkájában talpig férfi szerepében élvezetes és egyéni alkotást nyújt. A film magyar címe nem nevezhető sikerültnek, s nem lehet belőle a film tartalmára következtetni. Pedig a közönségsikernek — amit a Láthatatlan bilincsek méltán érdemel meg — ez is tartozéka.

(Gy. K. E.)

987. sz.

1. Gusztáv Adolf svéd trónörökösét hatvanadik születésnapja alkalmából az ajándékok tömegével lepték meg. A népszerű trónörökös tiszteletére a stockholmi dalárdák szerenádott adtak.

2. A német hadiipar, amely a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozik az arcvonal ellátására, honi légvédelmét nagyrészt maga látja el. Légiriadó! A munkások egyik csoportja kiképzett légvédelmi tüzér. A gyári tüzérség elfoglalja helyét az ágyúk mellett és így anélkül, hogy a termeléstől munkaerőket vonna el, megerősíti a fontos pontok légvédelmét. Ez a 16 éves fiú több találatnál már kiérdemelte a vaskeresztet.

3. Műkorcsolyázóbajnokság a budapesti városi jégpályán. Botond Györgyi, Kállay Kristóf, a Szekrényessy testvérpár.

4. A Kárpátok rengetegeiben télen is lankadatlanul folyik a faki-eremelés. Óriási törzsek dülnek le, hogy az ipar és a háztartások szükségletét fedezzék.

5. A háborús viszonyok következtében a külföldi magyar kolóniák gyermekei nem részesülhetnek megfelelő magyar oktatásban és kielégítő ellátásban. A kormány ezért hazahozatott 750 gyermeket és azokat 34 tanintézetben helyezte el. Egy nagyobb csoport a Szalézi-rend újpesti intézetében részesül nemzeti szellemű nevelésben.

6. A Műegyetem aulájában nagy érdeklődés mellett rendezték meg a magyar és német rendőrtisztek kardvívó csapatversenyét.

7. Karácsony honvédeink vonalszakaszán. A szeretet ünnepén a honvédek ájjtatos imába merülve vettek részt az istentiszteleteken. Protestáns Urvacsoxa.

8. Honvédeink arcvonalán megélénkült az ellenséges tevékenység. Azonnal bevetett sítalpas egységek bekerítik a beszivárgott bolsevistákat. Egyidejűleg tüzérségünk gránátosot zúdít a távolabb gyülekező bolsevista erőkre.

174. sz.

A Caudillo Madridban kinevezte a falange harmadik nemzeti tanácsának tagjait.

A Franciaországban akkreditált diplomaták újév napján szerencsekívátataikat tolmácsolták Pétain tábornagy államfőnek.

Prágában a német véderő képviselőinek jelenlétében eskették fel a kormánycsapatok újoncait.

Ukrajnában, német vezetés alatt, egy mezőgazdasági oktatókiállítást nyitottak meg.

A Baier-házaspár a berlini sportpályán. Káprázatos korcsolyaművészetükkel óriási sikert arattak.

Horvát légionáriusok a keleti frontról rövid szabadságra Zágrábba érkeztek.

A tuniszi fronton. Az arab lakosság mindenütt szívélyes fogadtatásban részesíti a német katonákat.

A keleti front középső szakaszán. A német gránátosok ellenlökésben hatolnak be a főharcvonal ellenséges felfejlődési terepére. A rohamcsapat betört a szovjetállásba. Felrobbantanak egy bunkert. Zuhognak a bombák az ellenséges állásokra.

65. sz.

1. Lovak a hadsereg szolgálatában: az olasz hadsereg szolgálatára szánt állatok ellátási központjában.

2. Spanyolország: december 8-án, Szepőtelen Fogantatás ünnepén Madridban tartották meg a Falanx Nemzeti Tanácsának harmadik ülését a Caudillo elnökletével.

3. Pótanyagból készült új gumigyártmányok gyakorlati és tartóssági kipróbálása céljából Zürichben különleges kerékpárversenyt rendeztek.

4. Téli látképek az orosz frontról. Az olasz katonák edzése a hideg ellen. Az oroszoktól hátrahagyott gabonát kézi-erővel cséplik ki.

5. A Földközi-tengeren: A nagy repülőkaravánok, melyek megállás nélkül repülnek át a Földközi-tengeren. Jellegzetes én nagyon fontos tényezői a háború mostani szakaszának. Az olasz tengerészet éber őrséget tart a Földközi-tengeren. És egyes hajókaravánok — az ellenség megismétlődő támadásai ellenére is erős fedezet mellett hajójáratokat létesítettek az olaszországi és észak-afrikai kikötők között. Támadnak az angol torpedóvetők és bombázó repülőgépek.

Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság által engedélyezett filmek

Bengázi (Esperia) hangos dráma 7 felvonásban, a Cinecitta filmgyárban 1942. évben készült, 2780 m hosszú,

Magyar világhíradó 985. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1943. évben készült, 268 m hosszú,

Rajzos híradó 148. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1943. évben készült, 85 m hosszú,

Rajkó rapzódia (Reflektor) hangos színmű 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939. évben készült, 500 m hosszú,

Luce olasz világhíradó 63. sz. (Hunni) hangos riport 1 felvonásban, a LUCE filmgyárban 1942. évben készült, 219 m hosszú,

Szeret, vagy nem szeret? (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1943. évben készült, 35 m hosszú,

Ufa világhíradó 172. (Auslandstonwoche Nr. 172) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1942. évben készült, 264 m hosszú,

Ufa világhíradó 172. (német beszéddel) (Auslandstonwoche Nr. 172. Deutsch gesprochen) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban, 1942. évben készült, 290 m hosszú,

Vágyak asszonya (La porte du large) (Művészfilm) hangos színmű 6 felvonásban, a Pathé Cinema filmgyárban 1937. évben készült, 2609 m hosszú mozgófényképeket.

Felelős szerkesztő:

MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:

LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnök:

GYIMESY KÁSÁS ERNŐ

Készült a

»Jövő« nyomdászövetkezet műhelyében
Budapest, IX., Erkel-u. 17.

Telefon: 182—278.

Felelős vez.: Demjén Ferenc.

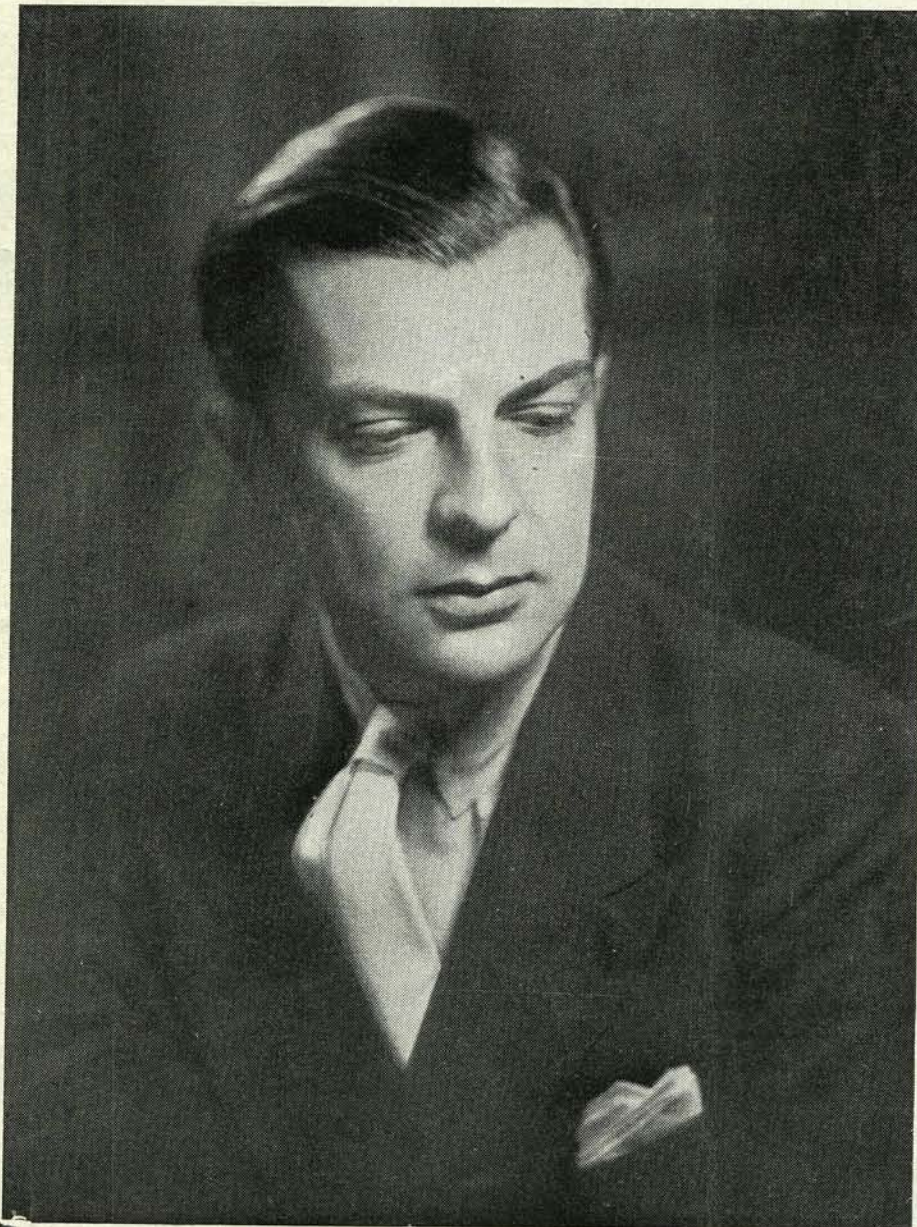
A

**MAGYAR
film**

szerkesztőségének
és kiadóhivatalá-
nak új címe:

VII. Erzsébet-kt. 13. IV. em.

Telefon: 420-796

VIKTOR DE KOWA

a

**„Styx kapitány
leszámo!**

c. filmben

meghódította

a közönséget!

Uj filmje:

TITKOS PARANCS

*Izgalmas kalandfilm, mely belevilágít
a gazdasági háború sötét rejtelseibe!*

Forgalombahozza:

Rendező:
KARL ANTON

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 52. TELEFON: 223-435

Budapest,
1943.
jan. 26.
V. évf.
4. sz.
Egyes
szám ára:
70 fill.

ERŐS VÉDELMEZÉS

SZERESZTI
D. MATOLAY
K. GÉZA

JÁVOR PÁL és DORIS DURANTI a **CARMELA** c olasz filmalkotás két főszereplője

A FORUMBAN a Vörös kereszt javára rendezett díszbemutató parádés filmje

ESPERIA-FILM